ms ZEEPAARD

Frank de Zanger

TOURNESOL

ms ZEEPAARD

Frank de Zanger

Uitgeverij TOURNESOL
www.tournesol.nl

Copyright © 2022, F.A.P. de Zanger
2e druk 2026
Uitgeverij Tournesol, www.tournesol.nl
Omslagontwerp: Tournesol-art
Layout binnenwerk: Boekenbent, Barneveld
Druk: Centraal Boekhuis, Culemborg
Boek ISBN 978-90-820784-3-5
E-boek ISBN 978-90-820784-5-9
NUR 305

Alle in het verhaal voorkomende personen zijn fictief. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een databank (geautomatiseerd/digitaal of anderszins) en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, computertechniek/ internet, geluidsmedium, microfilm, of welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur/uitgever.

No parts of this book may be reproduced in any form, or saved in a database (digital or otherwise), by press, photo print, computer methods/internet, sound, microfilm, or any other means, without written permission from the author/publisher.

De boeken van Frank de Zanger

ms Zeepaard, thriller, een cruiseschip ontregeld door een dictator

Gezien de Gekte, psychologische roman, … 'Hotel de Zolderkamer'.

De Ring, roman, romantiek, een mysterie, St. Petersburg

A Ring, Engelse versie

Wereld-Impressies van een Jetplane-Nomade, reisverhalen

Nobel Was Hij, roman/1e Ned. eco-thriller, de strijd om zonne-energie

Een Zee van Zacht Geruis, roman, Sri Lanka, spiritueel

Proloog

Ik neem de lezer mee naar het jaar 2008, naar de haven van San Diego aan de kust van California, daar waar cruiseschip ms Zeepaard ligt aangemeerd. Daar waar het allemaal begonnen is. Het wordt een bizar verhaal dat niemand beter kan vertellen dan ik, want ik was erbij van het begin tot het eind. Niet dat ik alles uit eerste hand kan vertellen, want je kunt niet gelijktijdig op alle dekken van een schip zijn. Maar, omdat ik later in de commissie werd geplaatst, waarin alle gebeurtenissen zijn ontrafeld en met elkaar in verband gebracht, heb ik het overzicht gekregen van wat zich op het Zeepaard heeft afgespeeld. En dat overzicht was hard nodig om de internationale recherche, de Amerikaanse kustwacht, de betrokken verzekeringsmaatschappijen, en het hoofdbureau van de rederij, op weg te helpen naar de waarheid en het uitkeren van schade.

Dat onder anderen ík werd gevraagd om in die onderzoekscommissie plaats te nemen, had een duidelijke reden. Ik was op de cruise die we gaan volgen van San Diego naar Hawaii de *Environmental Officer* aan boord; de verantwoordelijke man voor alles wat op het schip met milieu te maken heeft. Het bijzondere aan deze positie is dat je werkterrein het hele schip betreft, van de machinekamer diep in het ruim tot hoog op de brug. Ik ken het schip van de obscure verborgen ruimtes – waar je geen idee van hebt dat ze bestaan – tot de stijlvolle eetzalen, het theater, de koffiebars, het casino, de nachtclub en de bars.

Wat is mijn rol geweest tijdens deze cruise richting Hawaii, die op 24 september 2008 begon? Een cruise waar de media nog lang verslag van zouden doen. Maar, laten we het schip vanaf het begin volgen en bekijken hoe op die dag van vertrek het schip is bevoorraad en hoe de passagiers aan boord zijn gekomen. Vanwege privacy laat ik zo veel mogelijk achternamen achterwege als ik personen introduceer die een rol hebben gespeeld in deze tragedie op zee. Bij mijn naam houd ik het ook alleen bij Julian. Ik ben geen hoofdspeler geweest in deze geschiedenis, maar slechts een medespeler. Ik was vooral een observator, die zo nu en dan aan een touw kon trekken.

Julian

I

Cruiseschip Zeepaard trekt in een warme bries zachtjes aan zijn trossen. Het water in de haven schittert in de zon. De kolos ligt aan een van de pieren in de Baai van San Diego. Het is een pier speciaal aangelegd voor cruiseschepen aan het *Embarcadero Waterfront*. Met de boeg richting stad en achtersteven naar de baai gericht, ligt het schip op het vertreksein te wachten. Een paar nieuwsgierige meeuwen vliegen krijsend langs de diepblauwe romp van het schip. De staf en bemanning van het cruiseschip – voor zover er gewisseld wordt van de wacht – zijn vroeg in de ochtend al aan boord gekomen. Ook de bevoorrading van het schip is in de vroege uren afgerond: verse groenten, vlees, vis, melk, meel. In feite alles wat de koks aan boord nodig hebben, en dan in grote hoeveelheden. Wijn, bier, sterke drank en balen koffie zijn op vorkheftrucks via loopbruggen naar binnen gereden. De koel- en vriesruimtes zijn aangevuld, grote tanks zijn met vers water gevuld en olie is gebunkerd. Afval, gedisciplineerd gescheiden, is van boord gehaald.

Het is 11.00 uur. De eerste passagiers komen met hun handbagage de vertrekhal uit en lopen in de richting van de loopbrug, die verdwijnt in een donker gat aan de zijkant van het schip. Koffers worden op karretjes naar een andere ingang van het schip gereden. Net aan boord gekomen, moet de handbagage nogmaals door een X-Ray machine en de tickets worden wéér gecontroleerd. Vico, een Italiaans fotograaf, wiens rolkoffer door het apparaat schuifelt, laat zich ontvallen:
'Het is goed dat alles digitaal is tegenwoordig, anders zou ik pakken fotorollen bij me moeten dragen.'
'Yes Sir, I understand', antwoordt de jonge Filippijn beleefd, die volgens zijn naambordje op zijn tenue Angelo heet en achter de knoppen zit.
Intussen denkt Vico aan zijn koffer. Waar is die gebleven? Ook door de X-rays gehaald? Alsof Angelo gedachten kan lezen, zegt hij: 'Uw koffer wordt bij uw suite afgeleverd op het *Verandah Dek*, Dek 9.'
'Op welk dek zijn we nu?'
'U bent hier op Dek 5, sir, *Main Dek*.'
Na de handbagage van Vico komt die van drie jonge Italiaanse vrouwen tevoorschijn. Opgewonden pratend komen zij langs het checkpoint. Zij lopen op licht gekleurde sneakers en hebben uitdagende minirokjes aan. Het viertal vormt één gezelschap en deelt twee suites naast elkaar. Gezamenlijk trekken ze hun rolkoffers de gang in, waar de Hotel Manager klaar staat om hen welkom te heten. Hij is in vol ornaat in wit tropenuniform met glanzende koperen knopen en zilver gestreepte epauletten.
'Welkom aan boord!', zegt hij, vergezeld van een grote grijns, en steekt zijn hand uit.
'Geeft u iedereen een hand? …', vraagt Vico verbaasd, en hij buigt zich naar voren om de naam van de Hotel Manager op zijn tenue te kunnen lezen. '… Mr. Jason; die ellendige virussen aan boord!'
'We hebben nergens last van,' zegt Jason, 'en mijn advies is: goed eten!'
'Ah,' zegt Vico, 'hoort daar ook goed drinken bij?'

‘Ja natuurlijk’, antwoordt Jason lachend. ‘Loopt u deze kant op, dan wordt u verder verwezen naar uw accommodatie.’

En zo gaat het een tijd door, want er komen 1278 passagiers aan boord. Nu lijkt dat veel, maar motorschip (ms) Zeepaard is een middelgroot cruiseschip, met haar lengte van 220 m en breedte van 32 m. Ook de bemanning, 592 in totaal, is bescheiden. Bij de grote cruiseschepen moet je denken aan lengten van 360 m en tailles van 60 m, met 6000 passagiers aan boord en meer dan 2000 aan bemanning. We hebben het dan over 2500 hutten in plaats van de 630 op het Zeepaard. Kijk ook niet gek op als je daar een achtbaan, ijsbanen en waterparadijzen aan boord aantreft. Nee, het is een voorrecht om op een middelgroot cruiseschip te varen in plaats van op een schip dat lijkt op een topzwaar containerschip met een recht oplopende kont als achtersteven. Varen op kleinere schepen, betekent dat het minder massaal is aan boord en het ontwerp van zo’n schip heeft nog net iets van een klassiek passagiersschip, waar altijd een elegante lijn in zat.

Achter het scherm van het X-ray apparaat komt een grommend geluid. Angelo stoot zijn collega Antonio aan die behulpzaam is bij het afladen van de bagage.
‘Kijk, waar lijkt dit op?’
Antonio buigt zich naar het scherm en fluistert: ‘Een revolver?’
‘Dat denk ik ook,’ zegt Angelo, ‘maar ik weet het niet zeker. Is dat een loop, of een elektrische tandenborstel?’
‘Niet duidelijk? Van wie is deze tas?’
‘Weet ik niet. Is al gepasseerd.’
‘Je houdt de beelden te lang vast. Laat maar zitten,’ zegt Antonio, ‘we zijn er niet zeker van.’

Intussen zijn Brian en zijn vrouw Bridget aan boord gekomen. Brian heeft zojuist, vóór het betreden van de loopbrug, langs de scheepsromp naar boven gekeken, terwijl hij met een witte zakdoek het zweet van zijn voorhoofd veegde. Hij werd er duizelig van. Hoe hoog is dit cruiseschip? Hoe hoog is die schoorsteen waarop een zeepaard prijkt, het logo van de ‘Seahorse Line’? Hij gokte een meter of veertig. De rolkoffers en handbagage zijn gecontroleerd en zij stevenen af op Hotel Manager Jason.
‘Welkom aan boord’, zegt Jason, en hij zal het nog vele malen zeggen.
Door een charmante hostess worden Brian en Bridget verwezen naar een toplocatie aan boord, een luxe suite met balkon op het *Navigation Dek*. Brian is een succesvol makelaar in New Jersey en kan zich zo’n suite veroorloven. Hij laat het soms breed hangen en dat is ook te zien aan Bridget, die met goud om haar nek het schip in komt. Brian heeft een paar flessen bijzonder goede Franse wijn in zijn koffer zitten. Hij is van plan om daar goede sier mee te maken, ondanks het feit dat hij weet dat er goede wijnen aan boord zijn.

Als Brian en Bridget in een zoemende lift staan, omhoog naar Dek 10, het Navigation Dek, bromt Brian: 'Ik hoop dat de flessen wijn het goed houden in mijn koffer. Zou de wijn ge-X-rayed worden, en kan dat kwaad?'
'Geen idee,' reageert Bridget, 'misschien wordt de wijn dan wel héél bijzonder.'

Brian en Bridget zijn midden vijftig, ongeveer de gemiddelde leeftijd van de passagiers aan boord. Er zijn veel vijftigers en zestigers bij, en zeker ook zeventigers en nóg ouder. Nogal wat gepensioneerden dus. Ook is er een flinke groep veertigers en een kleiner aantal dertigers. Zij zijn de passagiers met hectische banen, die proberen te ontspannen op een luxe cruiseschip. Hun verblijf is volledig verzorgd; zij hoeven zich nergens druk om te maken. Ze laten zich verwennen en bekijken op het overvolle *Daily Program*, dat iedere ochtend onder de deur van hun hut wordt geschoven, waar ze aan mee zullen doen. Verder zie je nog wat tieners aan boord, wat jonge verliefde stellen, en enkele jonge gezinnen. Het is duidelijk dat de meeste passagiers welgesteld zijn en goed opgeleid. Wat daar kennelijk mee te maken heeft: obesitas patiënten zul je niet veel op het schip tegenkomen. De passagiers zijn overwegend slank en elegant. Andere cruisemaatschappijen richten zich op een veel jonger publiek. Daar hebben ze waterscooters aan boord; ze organiseren duikcursussen; hebben verschillende disco's aan boord, karaoke bars, en Formule-1 simulators. Hun 'funschepen' hebben namen als: *Symphony of the Seas*, *Celebrity Edge*, of *Monarch*. Bij de Disney cruises, op schepen als 'Disney Magic' en 'Disney Fantasy', kun je je vergapen aan Disney-shows en vuurwerk aan boord. Het is maar wat je wilt.

Hotel Manager Jason verwijst de passagiers door naar een centraal deel van het Main Dek, waar de koelte van de airconditioning je tegemoet komt en waar behulpzame Filipijnse hostesses en stewards de passagiers opwachten.
'Please welcome', hoor je dan en 'May I see your ticket?' Het klinkt altijd vrolijk.
De passagiers wordt verteld waar ze naar toe moeten. Hier zijn de liften en trappen die je naar een lager passagiersdek kunnen brengen, naar de eenvoudige hutten, maar ook naar de hogere dekken met de luxehutten, de *staterooms*, en de nog luxere suites. Eén van die hogere dekken, het Navigation Dek, Dek 10, heeft een speciale positie. Hier bevindt zich de brug van waaruit het schip wordt bestuurd. Vlak daarachter liggen de hutten van de stafofficieren van het schip. Daar weer achter bevindt zich wat wel het 'gala-dek' wordt genoemd. Het dek met de meest luxueuze hutten en penthouses, met centraal gelegen lounges, waar je je terug kunt trekken met een boek en een kop koffie uit een Italiaans espressoapparaat. Er staan daar altijd drankjes klaar en vers bereide hapjes. Ook hangen daar olieverfschilderijen van zeegezichten en van oude schoeners op onstuimige golven. Van hieruit hoef je de lift niet in om een duik in het zwembad te nemen, want dat ligt op hetzelfde niveau maar dan op het achterdek.

Bij de lift aangekomen, worden Milosz en Ljuba Kovalev uit Wytarus doorverwezen naar Dek 4. De lift brengt ze licht zoemend naar beneden, waarna ze al nummers lezend op zoek gaan naar hun hut. Voor Milosz en Ljuba mag het dan allemaal

minder luxueus zijn, voor hen is het al luxe dat ze überhaupt op een cruiseschip meevaren.
'Milosz,' zegt Ljuba, 'zestien dagen niets aan ons hoofd. Alleen uitwaaien! Heerlijk!'
'Niet helemaal waar Ljuba. Je weet het, we moeten deze tijd ook benutten om te bekijken wat we gaan doen en hoe we het gaan doen.'
In eigen land is Milosz een gevierd journalist, maar alleen bij het progressieve deel van de bevolking. Hij is gehaat bij het regiem om het schrijven van kritische stukken, eerst in de kranten van Wytarus en toen dat gedwarsboomd werd in Europese en Amerikaanse bladen. De president van Wytarus heeft hem herhaaldelijk in het openbaar afgeschilderd als een landverrader. Dat werd nog sterker toen Milosz en Ljuba asiel aanvroegen in de USA en dat ook kregen. Dat is inmiddels een half jaar geleden. Na de eerste periode van opluchting om je weer vrij te kunnen bewegen en ook weer vrij te kunnen schrijven, kwam ook de terugslag. Want het contact met zielsverwanten in Wytarus werd steeds moeilijker en de represaillemaatregelen werden steeds heviger. Vrienden zijn al maanden achter slot en grendel gezet en soms gemarteld nadat het regiem erachter kwam dat er contact was geweest tussen Milosz, de dissident, en zijn achterban in Wytarus.
Milosz en Ljuba staan inmiddels voor hun hut. Milosz doet de deur open en het licht aan. Voor hen op het tapijt ligt het *Daily Program*, een dubbelgevouwen A3-formaat flyer met altijd een aantrekkelijke foto en een opvallende gele band. Milosz raapt het op, werpt er een blik op en zegt:
'Ah, een borrel met hapjes op het achterdek om vier uur. Gaan we doen!'
Beiden kijken goedkeurend naar hun onderkomen voor de komende tijd. Het is een eenvoudige hut, maar voor hen oogt het luxueus: een tweepersoonsbed, douche en toilet, bureautje met stoel, een fauteuil, en een TV op een tafeltje. Geen daglicht, want het is een binnenhut. Een hut met *ocean view* ging hun budget te boven.

Eén dek hoger dan de ingang, op het *Lower Promenade Dek*, gaan de liftdeuren open en stapt Grace Calum met rolkoffer, handtas en paraplu, op het zachte tapijt. Haar is verteld dat ze vanuit de lift naar het Atrium, de centraal gelegen lounge, moet lopen en van daaruit links moet aanhouden. Ze blijft staan bij het blinkende koperkleurige bord dat naast de liften is aangebracht en waarop in zwierige letters de passagiers wordt duidelijk gemaakt waar ze zijn en waar ze naar toe kunnen. Grace werpt er een blik op, maar besluit de aanwijzingen van de steward te volgen. Bij het Atrium aangekomen, kijkt ze langs een metershoge beeldengroep naar boven. Het Atrium is een open ruimte, die drie etages hoog reikt en op alle niveaus is voorzien van een lounge met bar en luxe fauteuils. De ruimte loopt, van waar Grace staat, omhoog naar het *Promenade Dek* en vervolgens naar het *Upper Promenade Dek*. Daar zijn de meeste faciliteiten van het schip te vinden: klantenservice, fotostudio, koffiebars, bars, lounges, internetcafé, boutiques, het casino, en een bibliotheek. Hier en daar kom je er vitrines tegen met daarin antieke nautische instrumenten met veel koperwerk, zoals zandlopers en sextanten; verder zie je globes en zeekaarten. Ook zijn er een aantal uitstalkasten met kunstvoorwerpen uit het VOC-verleden, zoals oude krissen uit Indonesië. Er is ook een uitgebreide kunstcollectie aan boord. Die

is ten dele te zien op de Promenade Dekken, maar verschillende werken hangen in de gangen bij de luxe hutten. Over kunst gesproken: je kunt aan boord kunst kopen. Dat wil zeggen, je kunt kopieën bestellen van werken van beroemde meesters. Goed geschilderd en voor een leek niet te onderscheiden van echt, maar … niet echt dus. Toch zijn er heel wat Amerikanen te verleiden om een Van Gogh, een Vermeer, of een Rembrandt thuis gestuurd te krijgen. Om het beeld van de Promenade Dekken te voltooien: over de twee hogere niveaus zijn de sfeervolle *Edison Dining Room* en het wat protserige *Da Vinci Theater* te vinden.

De beeldengroep, die Grace heeft opgemerkt, is een vermaard kunstwerk geworden. Op afstand denk je dat er zeemeerminnen zijn uitgebeeld, maar dichter bijgekomen zie je drie rondborstige vrouwen, slechts in bladgoud verhuld. Hun prachtig geproportioneerde benen vervlechten boven een marmeren sokkel. Het is bekend, dat zowel mannelijke als vrouwelijke passagiers zich extra vaak op de roltrappen langs het beeldwerk laten voeren om de schoonheden te bewonderen.
Zoals haar is verteld, houdt Grace links aan en daar ziet ze op sierlijke borden nummers van hutten en verwijzende pijlen. Even later staat ze voor de deur van haar hut en schuift haar digitale sleutelkaart in de daarvoor bestemde gleuf. Ze doet de deur open, zet haar handbagage op het tapijt, en neemt haar verblijf in zich op.
'Basic,' zegt ze hardop, 'maar het is goed zo.'
Er is een groot raam, dat uitkijkt op het teakhouten wandeldek van het schip. Grace schuift de vitrage opzij. Er lopen daar al passagiers en enkele hangen over de reling. Haar is verteld, dat ze goed moet onthouden dat ze op het Lower Promenade Dek verblijft en dat haar hut aan stuurboordzijde ligt; dus aan de rechterzijde van het schip, boeg vooruit. Grace Calum is schrijfster van spannende thrillers. Vijfendertig jaar geleden was ze al bekend in Groot-Brittannië. De USA volgde snel en sinds vijf jaar zijn haar vertaalde boeken ook bij de bestsellers te zien in de Nederlandse boekhandels. Al vaak is de vergelijking gemaakt met Agatha Christie, omdat ze in haar thrillers veel personen opvoert die de dader zou kunnen zijn van een misdrijf. Het gaat dan om de intelligente ontrafeling van de gebeurtenissen. Omdat ze van plan is een thriller te schrijven, waarvan het verhaal zich afspeelt op een cruiseschip, heeft ze deze cruise geboekt. Ze is van plan om het allemaal te gaan beleven op dit schip en zich vertrouwd te maken met het reilen en zeilen op ms Zeepaard. Zo is ze van plan om een bezichtiging van de machinekamer aan te vragen, en ook van de brug natuurlijk. Grace plaatst haar rolkoffer en paraplu naast het bed en haalt uit haar handtas een schrift met harde kaft. Ze heeft besloten om aan boord alleen met een pen te schrijven. Later zal ze het allemaal overtypen.
Grace praat vergenoegd tegen zichzelf: 'Ik kan mijn schrijfboek overal mee naar toe nemen en dus … kan ik overal aan boord schrijven.'
Ze legt – nee ze vlijt – het schrift op haar nachtkasje en legt er behoedzaam een vulpen naast.

Intussen is het druk op de brug bovenin het schip. Zoals alle officieren die varen in warme klimaten, hebben zij – heren en dames – smetteloos witte uniformen aan

boven witte schoenen. Koperen knopen sluiten hun jasje, en gouden strepen – die hun rang aangeven – liggen op zwarte epauletten op de schouders. Vier strepen heeft de kapitein, waarvan de vierde streep een krul heeft. Rens, zoals hij heet – maar traditiegetrouw door de bemanning ook wel 'de ouwe' genoemd – is in gesprek met de Engelse Eerste Stuurman, *Chief Officer* Vince. Het is de eerste vaart voor Vince in die rang en hij is trots op zijn gouden strepen met krul. Met de hulp van Lucas, Tweede Stuurman aan boord, worden instrumenten gecontroleerd, computerprogramma's opgestart, vragenlijsten van de havenautoriteiten en de *coast guard* ingevuld, logboeken aangevuld, tijdschema's bijgewerkt. Zelfs wordt in de kaartenkamer nog een echte zeekaart uit de lade getrokken. Vanaf het overhangende deel van de brug kijkt de kapitein over de kade en naar de zonovergoten boulevard met zijn rijen palmen en daarachter de extravagante hoogbouw die eigen is aan Amerikaanse steden. Hij ziet beneden nog passagiers met hun handbagage naar het schip lopen. Over twee uur en dertien minuten staat het vertrek gepland.
'Ik heb er wel weer zin in Vince,' zegt Kapitein Rens, 'wat vind jij?'
'Zeker, kapitein! Na twee maanden op land lonkt de zee weer.'
'Goed om te horen en dit is je eerste vaart als Eerste Stuurman?'
'Sure. Het mag een rustige cruise worden wat mij betreft. Dan kunnen de procedures goed inzinken.'
Rens lacht en loopt naar Tweede Stuurman Lucas om de lijsten van de kustwacht door te nemen.

De hogere officieren aan boord zijn louter Nederlanders en Engelsen. Het heeft te maken met de geschiedenis van de Seahorse Line, een oorspronkelijk Nederlandse rederij die begonnen is als de Zeepaard Paketvaart Lijn met als thuishaven Vlissingen. Altijd al waren de officieren Nederlanders en Engelsen. De Zeepaard Paketvaart Lijn werd in 1920 omgedoopt in de Zeepaard Lijn, toen het accent meer kwam te liggen op het vervoeren van passagiers en minder op vracht. De Zeepaard Lijn dreigde failliet te gaan omstreeks de jaren tachtig van de vorige eeuw in de moordende concurrentie met vliegmaatschappijen om de internationaal reizende passagier. De rederij kwam in Amerikaanse handen en de naam werd gewijzigd in de Seahorse Line met als thuishaven Norfolk aan de oostkust van de USA. De nieuwe strategie was het aanbieden van luxe cruises; het hoge segment in de business. Nederlanders en Engelsen werden gehandhaafd als de staf van het schip, maar nu vooral omdat de merendeels Amerikaanse passagiers daar helemaal op kicken. Amerikanen vinden het geweldig dat hun cruiseschip wordt geleid door een exotische crew: Nederlanders en Engelsen als officieren, Chef-koks uit Italië of Frankrijk, mooie Balkan-vrouwen die het casino en de boetieks bestieren, jonge Engelse vrouwen die de beauty salon en fitness leiden, Filippijnen en Indonesiërs als matroos, obers, kelners, hostesses, en stewards. Het moet ánders zijn, exotisch, dan wordt de droom pas compleet. De enige werkende Amerikanen aan boord zijn de artiesten, de crew voor de shows en wetenschappers die voordrachten houden over natuurparken, walvissen, of afkalvende gletsjers in Alaska. En dan heb je nog de scheepsartsen en de scheepspredikanten; ook Amerikanen. De Seahorse Line heeft een goede reputatie,

maar de mededeling – nog niet zo lang geleden van de CEO van de rederij – dat ze er trots op waren nooit slaven te hebben vervoerd, sloeg nergens op. Je hoefde maar even de geschiedenis in te duiken om erachter te komen dat de Zeepaard Paketvaart Lijn – de voorloper van de Seahorse Line – in 1875 was opgericht en de slavernij in Nederland in 1863 al was afgeschaft.

Beneden in het schip – in een kantoor waar geen daglicht binnen dringt en waar op de achtergrond het sonore geluid van motoren te horen is – zien we Ruben, de Hoofdscheepswerktuigkundige, de *Chief Engineer* aan boord. Hij zit in kaki werktenue aan zijn bureau. Gespannen kijkt hij naar zijn computermonitor, waar hij lijsten controleert en aanvult. *Engineering officers* lopen bij hem binnen vanuit de naast gelegen *Engine Controle Room*, om een vraag te stellen of om verslag uit te brengen.
'Shit', zegt Ruben, tegen niemand in het bijzonder. 'Wat een invulwerk voor de heren van het hoofdkantoor. Het lijkt wel of het iedere cruise erger wordt. We moeten daar echt eens wat tegen doen!' En dan schreeuwend richting Engine Control Room: 'Hey, geef het *Oil Record Book* eens aan!'
De Engine Control Room is het technische hart van het schip. Hier zitten mannen in witte overalls achter grote verlichte schema's aan de wand, achter computermonitors, achter meters met wijzers, achter knoppen en hendels. Ze bedienen en controleren de dieselelektrische motoren, hydraulische systemen, airconditioning, kleppen, ventielen, schuiven en kranen. De Chief Engineer is verantwoordelijk voor alles aan boord wat met techniek te maken heeft. Als er in een hut een toilet verstopt raakt, of de hut loopt juist vol met stront, ook dán moet de *Enginering Department* in actie komen. Ook hier beneden is het druk voor het vertrek. Er moet van alles gecontroleerd worden: hoeveelheden gebunkerde dieselolie, hoeveelheden drinkwater, de werking van motoren, pompen, roerbladen, schroeven en boegschroeven. Motoren moeten worden afgesteld. Als er maar één wolk zwarte rook uit de schoorsteen komt terwijl het schip in de haven ligt, dan zijn de havenautoriteiten al in rep en roer en mag je bezoek verwachten op de brug. En dan mag de kapitein de boodschap doorgeven aan de boys beneden, waarna er altijd wel weer een vloek naar boven wordt gezonden.

Vico en de drie Italiaanse dames zijn bij hun onderkomen aangekomen op het Verandah Dek.
'Ha, eindelijk!', zegt Vico. 'We zijn er. We gaan er een lekkere tijd van maken dames.'
Vico haalt zijn tong langs zijn lippen. 'Ik ben er klaar voor, en jullie?'
Vico krijgt geen antwoord. Hij zwaait de deur van zijn suite open en verdwijnt met zijn handbagage in de door vitrages getemperde, maar zonverlichte ruimte. Isabella heeft haar rolkoffer in de gang geparkeerd en opent met de sleutelkaart de naast gelegen suite. Dan pakt ze haar handbagage op en loopt naar binnen, gevolgd door Felicia en Romina. Goedkeurend lopen de vrouwen door het vertrek: entree, aan één kant de badkamer met ligbad, aan de andere kant ruime klerenkasten; dan een smaakvol zitje met vier zitplaatsen, een koelkast, een bureau met stoel, en twee afzonderlijke bedden met nachtkasje. Flat screen TV aan de wand. De balkondeur

zwaait open. Dan hangen de vrouwen over de reling en kijken naar beneden, waar nog steeds passagiers zich verzamelen voor de loopbrug.
'Ah che bello!', klinkt het en ze kijken alle drie naar de twee uitnodigende ligstoelen op het teakhouten dek. Ook Vico loopt goedkeurend door zijn suite. Hij ziet een bordje met tekst 'Please don't disturb', dat aan de buitenzijde van de deur gehangen kan worden. Zal ik zeker gebruik van maken, denkt Vico. Hij inspecteert de badkamer en weet dat hij spoedig in het ligbad zal dobberen. Vico wil eigenlijk een sigaret opsteken, maar hij heeft al opgepikt dat roken in een hut of op een balkon streng verboden is. Alleen in een buitenbar bij het zwembad en ergens buiten bij de nachtclub schijn je nog te mogen roken. Hij trekt zijn poloshirt uit en werpt het op het tweepersoonsbed. Dan doet hij de koelkast open en ziet tot zijn genoegen dat de voorraad wijn, bier en sterke drank goed is aangevuld. Ook hij doet zijn balkondeur open. Achter het schot dat zijn balkon scheidt van de dames naast hem, hoort hij Isabella verzuchten dat ze het allemaal erg mooi vindt. Vico steekt zijn hoofd om het schot.
'Isabella, tevreden?'
'Ah Vico, fantastico!'
'Ga je me verwennen?'
'Ja natuurlijk. Maar Felicia en Romina zijn er ook nog!'
'Ja, ja.' Vico grinnikt en trekt zijn hoofd terug. 'Mooi' denkt hij, maar wie van de dames komt vanavond bij mij slapen?

Janet, de Engelse *Cruise Director*, typt de code van vier cijfers in naast de deur die toegang geeft tot de brug. Er klinkt een bliep en de deur gaat van het slot. Ze komt zich melden bij de kapitein om te laten zien dat ze er is en dat ze later – zoals gebruikelijk – vanuit deze plek de passagiers zal toespreken. Dat zal na het vertrek zijn en ook na de welkomstborrel op het achterdek. Ze zal dan met haar plezierig stemgeluid overal via weggewerkte luidsprekers te horen zijn: buiten op de dekken, in de lounges, in de bars, in de hutten en op de gangen. Ze zal kort het schip met bemanning introduceren, laten horen dat ze dagelijks het Daily Program zal toelichten en laten weten waar ze te vinden is aan boord om excursies te boeken en informatie te verschaffen.
'Hi Captain', zegt ze tegen Rens.
Rens draait zich om. 'Hallo Janet, goede verlofperiode gehad? Heb je er weer zin in?'
'Ja, altijd Rens. Dat weet je best.'
Kapitein Rens is blij haar te zien. Janet is een charmante vrouw van begin veertig. Altijd positief en vrolijk en ze heeft gevoel voor humor. Ze houdt van haar baan, die ze inmiddels al tien jaar heeft bij de Seahorse Line. Ze wordt goed betaald en dat komt vooral doordat ze de excursies aan land goed aan de man weet te brengen. Ieder jaar een ruimhartige bonus! Ook haar schema van één maand *on* en één maand *off* – dat wil zeggen één maand werken aan boord en daarna één maand verlof – bevalt haar goed. Het valt te rijmen met man en twee tieners in Southampton. Ze begroet Chief Officer Vince en Tweede Stuurman Lucas, die ze beiden goed kent. Dan loopt ze naar voren, naar de glaspartij van meer dan dertig meter breed, waar achter het

schip wordt bestuurd. Ze begrijpt niet veel van de geheimzinnige instrumenten, metertjes en klokjes, hendels en computerschermen die het schip in bedwang houden. Ze weet dat er radar is, gyrokompas, GPS voor plaatsbepaling, en VHF voor communicatie, maar hoe het allemaal werkt? Er is geen groot stuurwiel meer, waar heel geruststellend een grote zeebonk achter staat en het schip bestuurt. Nee, dat handmatig besturen gebeurt nu met een klein stuurwiel – zoals je zou verwachten op een IJsselmeerkruisertje. Eenmaal op open water, weet ze, wordt er een stuurautomaat ingezet. Ze weet ook dat er overdag altijd een officier aanwezig is op de brug met een matroos-roerganger, die ook 'uitkijk' is. En als het donker is, dan hebben twee officieren dienst en zijn er twee *look outs*. Hoe dan ook, Janet vertrouwt op de staf van het schip met hun ellenlange ervaring en technische kennis. Vanachter het glas werpt ze een snelle blik op de voorplecht en op de zonovergoten haven van San Diego. Even blijft haar blik hangen bij het monumentale oude vliegdekschip van de Amerikaanse marine, dat nu dienstdoet als museum. Maar, in gedachten is ze al bij het vertrek van ms Zeepaard, wanneer haar werk begint.

Bridget en Brian zijn bij hun suite op het Navigation Dek aangekomen. Bridget heeft kippenvel op haar armen.
'Ah, het is te koud hier. Ik wil naar Hawaii, naar de warmte.'
De airconditioner in het schip staat haar te hoog. Brian heeft de deur geopend en loopt naar binnen. Eerst de suite inspecteren: badkamer met ligbad en dubbele wastafel, een batterij kasten, slaapkamer met tweepersoonsbed, een grote zithoek, bureau met stoel en op het bureau een vaste telefoon, flat screen TV en audio-installatie, én een aparte eetkamer. Alles zo schoon als je maar kan wensen. Er ligt een geplastificeerde kaart op het bureau met informatie over het gebruik van de telefoon.
'Bridget, hier liggen de regels voor het telefoongebruik. Lees je die ook zo?'
Brian begint te lezen.

'**Gebruik van de telefoon. Communicatie aan boord. U kunt aan boord de vaste telefoon gebruiken als u wilt telefoneren met een andere hut, of als u afdelingen wilt bereiken op het schip, zoals het restaurant, bar, of de arts/verpleegkundige aan boord. Hier zijn geen kosten aan verbonden. U kunt ook tijdens de cruise internationaal (naar buiten) bellen via ons satellietsysteem. Ook het internetcafé aan boord maakt gebruik van dit systeem. Hiervoor worden kosten in rekening gebracht. Zie voor te gebruiken nummers en kosten de lijst aan de achterzijde. Uw eigen mobiele telefoon zal buiten de havens geen bereik hebben.'**

Ik heb zin om eens even helemaal niet te bellen, denkt Brian, en geërgerd legt hij de informatiekaart terug op het bureau. Bridget heeft de balkondeuren geopend. De vitrage die ze opzij heeft geschoven bolt lichtjes in de wind. Ze schopt haar schoenen uit en voelt met haar blote voeten de warmte van het teakhouten dek. Even kijkt ze uit over San Diego en werpt dan een blik over de reling naar beneden. De diepte

duizelt haar en ze komt meteen weer overeind. Brian komt het balkon op, kijkt goedkeurend naar de vier stoelen met tafel en de twee ligbedden en zegt:
'Het is hier groot genoeg om een feestje te bouwen!'
'Denk je', zegt Bridget licht sarcastisch. 'Denk je echt!'
Dan loopt Brian naar binnen, trekt zijn zomercolbert uit en gooit deze over een stoel. Hij grijpt met één hand naar zijn broeksriem en gooit een zware revolver op het bed. Het wapen maakt een luchtsprongetje en komt met een plof op een kussen terecht.
'Hè,' zegt Bridget, die juist naar binnen komt, 'doe alsjeblieft dat ding weg. In je nachtkastje, ja! En waarom heb je je lieveling eigenlijk meegenomen?'

En ja, waar ben ik in de uren voor vertrek? Ik zit achter mijn desktopcomputer in mijn kleine kantoor zonder daglicht op het Lower Promenade Dek. Ik ben aan het controleren hoe mijn voorganger zijn werk heeft achtergelaten, want ook ik ben na verlof vanochtend aan boord gekomen. Mijn kantoor is een plek, die met veel moeite verkregen is door het winnen van vierkante meters op een groot uitgevallen technische ruimte. Op alle schepen van de Seahorse Line was een verbouwing nodig om de milieuverantwoordelijke officier een werkruimte te verschaffen. Al met al is het geen kantoor geworden om over naar huis te schrijven. Ook omdat er in de toegangsruimte altijd een onbestemd vreemde geur hangt, waarvan niemand weet waar het vandaan komt. Natuurlijk wordt er gezegd dat de oorzaak van dat alles ligt in het feit dat het schip niet is ingericht op een *Environmental Officer*; domweg omdat die positie nog niet bestond toen het schip werd ontworpen. Maar boze tongen beweren dat er opzet in het spel is. Die Environmental Officer moet een beetje klein gehouden worden. Hij heeft al een bijzondere positie aan boord en dat moet niet worden uitvergroot. Bij de andere stafofficieren ligt het allemaal anders. Zij hebben allen een geschikte werkruimte. De kapitein en Chief Officer hebben geen eigen kantoor, maar wel een bureau in hun grote en luxueuze hut. Hun werkruimte is de brug en die loopt over de volle breedte van het schip.

We hebben al een kijkje genomen in het kantoor van de Chief Engineer beneden in het schip: een goed geoutilleerde werkruimte, gekoppeld aan de Engine Control Room. Van de stafofficieren aan boord komt de Hotel Manager er het best van af. Hij zit op hetzelfde dek als ik, maar heeft een ruim en luxueus kantoor met drie grote ramen met uitzicht op zee en olieverfschilderijen aan de wand van roemruchte schepen uit de Zeepaard-geschiedenis. Verder heeft hij een groot bureau met een indrukwekkende fauteuil op hoogpolig tapijt, een vergadertafel met acht stoelen en een dressoir met daarop een model achter glas van toenmalig paradepaard Stoomschip Vlissingen. Dit is de plaats waar op woensdagochtend om tien uur precies de wekelijkse stafvergadering wordt gehouden. En dan zijn we allemaal in vol ornaat, want kaki-werktenues worden hierbij niet getolereerd. Er is één voordeel aan mijn werkplek aan boord: ik zit dichtbij een deur naar het Lower Promenade Dek, dat inderdaad dient om er te wandelen – je kunt het hele schip om – of om te luieren in een ligstoel. Om mijn benen te strekken en een frisse neus te halen, loop ik regelmatig onder de reddingsboten door naar de achtersteven. Daar kolkt en schuimt

het. Hier onder zitten de twee machtige schroeven die het schip voortstuwen. Het lawaai van die kolkende watermassa is zo groot dat het gekrijs van meeuwen, die soms lang naar open zee meevliegen, er nauwelijks bovenuit komt. Het schip laat een groot schuimspoor van kielzog achter, uitwaaierend naarmate de afstand groter wordt.

Zeven korte tonen en één lange toon – het *general emergency alarm* – knallen door het schip. Het gaat door merg en been. Het was al eerder omgeroepen, dat de *safety drill* zal plaatsvinden vóór vertrek. Als het goed is heeft iedere passagier de video in zijn hut bekeken, die wordt aanbevolen in de flyer bij de TV. De verzamelplaats aan dek – voor het geval het schip verlaten moet worden – staat aangegeven op de binnenzijde van de deur. Evenals instructies over het aantrekken van het reddingsvest. Bij een echte noodsituatie betekent het: ga naar je hut, trek warme kleding aan, neem zo nodig je medicijnen mee, druk een hoed op je hoofd, pak je reddingsvest en ga naar de aangegeven verzamelplaats. Daar krijg je verdere instructies. Nooit heeft iemand hier zin in. Er zijn verschillende reacties:
'Ach nee,' zegt Milosz, 'dit wil je niet in het echt meemaken.'
Vico, die op zijn balkon zit met een tinkelend glas Cinzano in zijn hand: 'Zit je net lekker, krijg je de plichtplegingen weer!'
Brian wordt opstandig. 'Altijd wat!', zegt hij. Hij pakt zijn revolver uit zijn nachtkastje, waar uiteindelijk Bridget hem in had gelegd en doet alsof hij naar buiten schiet: 'Beng! Beng!'
Grace Calum ziet het heel anders. Zij ziet de oefening als een middel om mensen te ontmoeten en om te leren hoe het op een cruiseschip toegaat. Monter pakt ze haar reddingsvest en gaat de gang op.
'Hello', zegt ze tegen de passagiers die al op pad zijn. 'Gaan wij zogenaamd de reddingsboten in?'
Er zijn altijd passagiers, die niets van de oefening hebben opgepikt en al richting zwembad zijn gegaan, of ergens over de reling hangen. Zij hebben geen idee van wat er nu gebeurt en wat er van hen verlangd wordt. Dat zijn dan de malloten die met verdwaasde blik overal naar binnen lopen en vragen wat ze moeten doen. Maar, de meeste passagiers lopen rustig van hun hut naar de aangewezen plek op het botendek, waar je al snel over de koppen kunt lopen. Alléén bemanning zul je zien, die een taak heeft bij het leiden van de stroom passagiers en het neerlaten van reddingsboten en vlotten. Ik hoor daar niet bij.

Ik kijk op mijn horloge, want ik wil de *sail away* borrel op het achterdek, die om 16.00 uur begint, niet missen. Het is altijd een goed begin van de cruise naar Hawaii. Steevast lekker weer in dit subtropische klimaat, iedereen is opgewekt, de passagiers vol verwachting over de cruise. Dat is nog eens wat anders dan de cruises naar Alaska, die vaak beginnen in de mist en waarbij dus nooit een optimistisch feestje op het achterdek wordt gegeven. Jawel, je krijgt een borrel aangeboden, maar dat is dan in *The Watchtower*, de nachtclub hoog in het schip, waar het warm is en die dan voor de gelegenheid is omgetoverd in een luxe lounge.